

Polska Południowa

STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO - *projekt*

dr Krzysztof Wrana

*Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach - Katedra Badań Strategicznych
i Regionalnych*

Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie

Zasadnicze części dokumentu

- Uplasowanie strategii w systemie programowania strategicznego, cechy i horyzont strategii
- Diagnoza – podstawowe dane, procesy, wyzwania
- Cele strategiczne – wskaźniki – uwarunkowania wdrażania (SWOT) – kierunki działań – projekty
- Finansowanie
- System wdrażania
- Zasady realizacji strategii: zasady horyzontalne, zasady wdrażania
- Czynniki ryzyka
- Załączniki

Struktura strategii

Komponent strategii	Pytanie strategiczne
Pola współpracy	<ul style="list-style-type: none">▪ Wokół jakich zagadnień może być rozwijana współpraca między regionami?▪ Jakie zagadnienia mogą integrować podmioty województwa małopolskiego i województwa śląskiego?
Cele strategiczne	<ul style="list-style-type: none">▪ Jakie wartości (stany i procesy) powinny stanowić główne efekty współpracy realizowanej w polach współpracy?
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none">▪ Jakie stany i procesy mogą ilustrować poziom realizacji celu strategicznego?

Struktura strategii

Komponent strategii	Pytanie strategiczne
Analiza SWOT	<ul style="list-style-type: none">•Jakie atuty wewnątrz makroregionu wspierać mogą osiągnięcie konkretnego celu strategicznego?•Jakie wewnętrzne słabości makroregionu mogą utrudniać osiągnięcie konkretnego celu strategicznego?•Jakie szanse w otoczeniu wspierać mogą osiągnięcie konkretnego celu strategicznego?•Jakie zagrożenia w otoczeniu makroregionu mogą utrudniać osiągnięcie konkretnego celu strategicznego?
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none">•W jaki sposób można osiągnąć konkretny cel strategiczny?•Jakie sposoby współpracy – wpisujące się w zdefiniowane pola współpracy – przyczyniać się będą w największym stopniu do osiągania konkretnego celu strategicznego?

Struktura strategii

Komponent strategii	Pytanie strategiczne
Działania, typy projektów, projekty	<ul style="list-style-type: none">•Jakie działania (aktywności ciągłe, powielane, o wyższym poziomie ogólności niż projekty) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – będą w bezpośredni sposób przyczyniać się do osiągnięcia wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym?•Jakie rodzaje projektów (typy projektów) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – będą w bezpośredni sposób przyczyniać się do osiągnięcia wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym?•Jakie projekty (kluczowe) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – w największym stopniu przyczyniać się będą do osiągnięcia wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym? Wokół jakich projektów należy koncentrować potencjały makroregionu? Jakie projekty przyczynią się do zacieśnienia współpracy podmiotów z makroregionu i wspólnego osiągnięcia postawionego celu strategicznego?

Cel nadrzędny strategii

- POLSKA POŁUDNIOWA NOWOCZESNYM I ATRAKCYJNYM REGIONEM EUROPY.

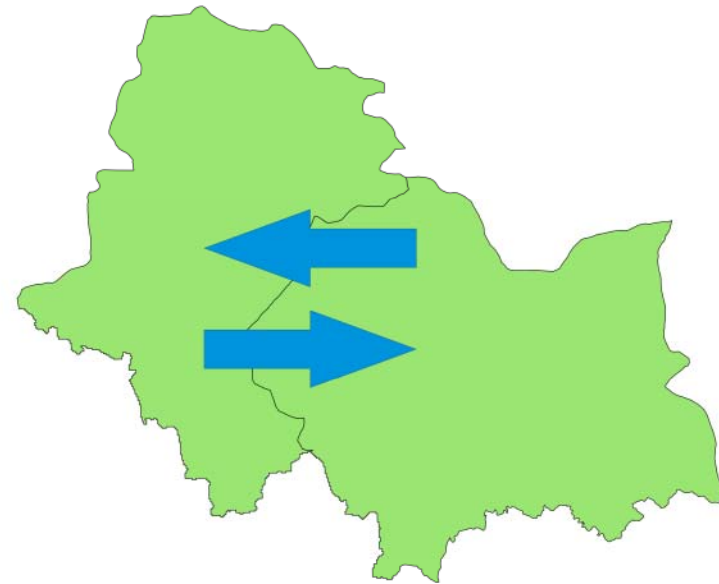
Cel strategiczny I - wzmacnianie relacji i integracja Europolu śląsko-krakowskiego

- Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich

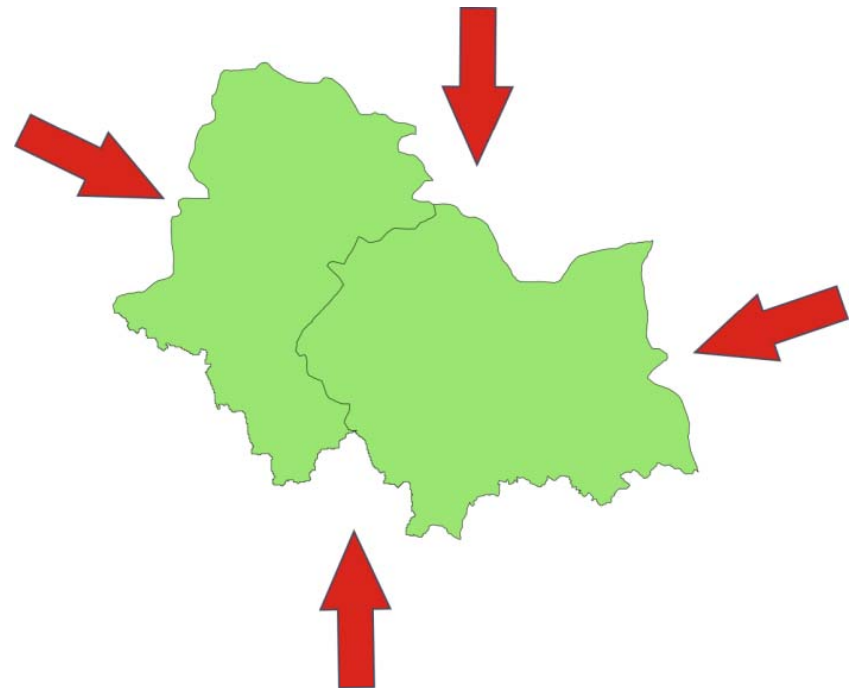
Cel strategiczny II - łączenie aktywności podmiotów i potencjałów endogenicznych całego makroregionu oraz poszerzanie możliwości współpracy i realizowania projektów rozwojowych w Polsce Południowej

- Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych

Cel strategiczny III - wzmacnianie pozycji makroregionu w otoczeniu, w szczególności dzięki podwyższaniu atrakcyjności makroregionu dla podmiotów w otoczeniu

- Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu

1. Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich

- 1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.
 - 1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.
 - 1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.
 - 1.4. Tworzenie struktur, pozwalających na efektywny transfer zasobów.
- PROJEKTY KLUCZOWE:
 - 1.1.
 - Foresight regionalny na rzecz konkurencyjności Polski Południowej.
 - 1.2.
 - Sieciowanie centrów transferu innowacji i technologii.
 - Konsorcja Innowacyjnej Medycyny.
 - Bipolarne Centrum Wzornictwa i Dizajnu.
 - 1.4.
 - Modernizacja linii kolejowej Katowice – Kraków (szybkie połączenie).
 - Wspólna „Karta Metropolitalna” pozwalająca na korzystanie z usług publicznych obu aglomeracji.

2. Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych

- 2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.
 - 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.
 - 2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.
 - 2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.
- PROJEKTY KLUCZOWE:
 - 2.2.
 - Stworzenie sieci współpracy placówek medycznych, rehabilitacyjnych i uzdrowiskowych.
 - 2.3.
 - Budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej o parametrach drogi ekspresowej (DK 52).
 - Podniesienie standardów DK 94 do parametrów drogi ekspresowej lub drogi głównej ruchu przyspieszonego (Kraków – Olkusz – Sławków – Dąbrowa Górnicza – Bytom).
 - Rozbudowa Centralnej Magistrali Kolejowej poprawiająca szybkość połączenia z Krakowem i Katowicami.
 - Opracowanie koncepcji rozwoju transportu intermodalnego makroregionu.
 - Budowa drogi S1 od węzła Kosztowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku-Białej w wariantcie przebiegu przez powiat oświęcimski.
 - 2.4.
 - Realizacja Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły

3. Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu

- 3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.
 - 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.
 - 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.
 - 3.4. Lobbing na rzecz makroregionu.
- PROJEKTY KLUCZOWE:
 - 3.1.
 - Stworzenie platformy udostępniania oferty turystycznej integrującej systemy informacji i rezerwacji turystycznej funkcjonujące w obu regionach.
 - Wykreowanie Szlaku Orlich Gniazd jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej.
 - Wykreowanie Pustyni Błędowskiej jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej.
 - 3.2.
 - Organizacja Festiwalu Kultury – wydarzenia realizowane na terenie obu województw pod jednym hasłem.

System wdrażania

- Mechanizm komunikacji pomiędzy podmiotami zarządzającymi wdrażaniem i aktualizacją strategii.
- Mechanizm poszerzania i utrwalania partnerstwa na rzecz wdrażania Strategii - mechanizmy kojarzenia właściwych partnerów; mechanizmy zawiązywania i funkcjonowania aliansów strategicznych i koalicji wdrażających Strategię na obszarze makroregionu.
- Mechanizm monitoringu procesu wdrażania Strategii oraz uwarunkowań wdrażania.
- Mechanizm montażu środków na wdrażanie Strategii.

Zasady realizacji strategii (1/2)

- Zasady horyzontalne:
 - **partnerstwa** – mobilizowanie i współpraca podmiotów,
 - **kompleksowości** – możliwie pełne wykorzystywanie szans i potencjałów,
 - **programowania** – długofalowość i kontynuacja po 2020,
 - **zrównoważonego rozwoju** – w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i środowiskowym,
 - **zasada otwartości** – strategia jako platforma dialogu i współpracy.

Zasady realizacji strategii (2/2)

- Zasady wdrażania:
 - **efektywności inwestycyjnej** - najwyższy stopień efektywności ekonomicznej, odniesienie do potrzeb mieszkańców,
 - **montażu finansowego** – rozwiązania umożliwiające pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania, w tym kapitału prywatnego,
 - **monitorowania i oceny** – systematyczne monitorowanie poziomu osiągnięcia wyznaczonych wskaźników, regularne gromadzenie informacji statystycznych, prowadzenie stałych analiz

Czynniki ryzyka

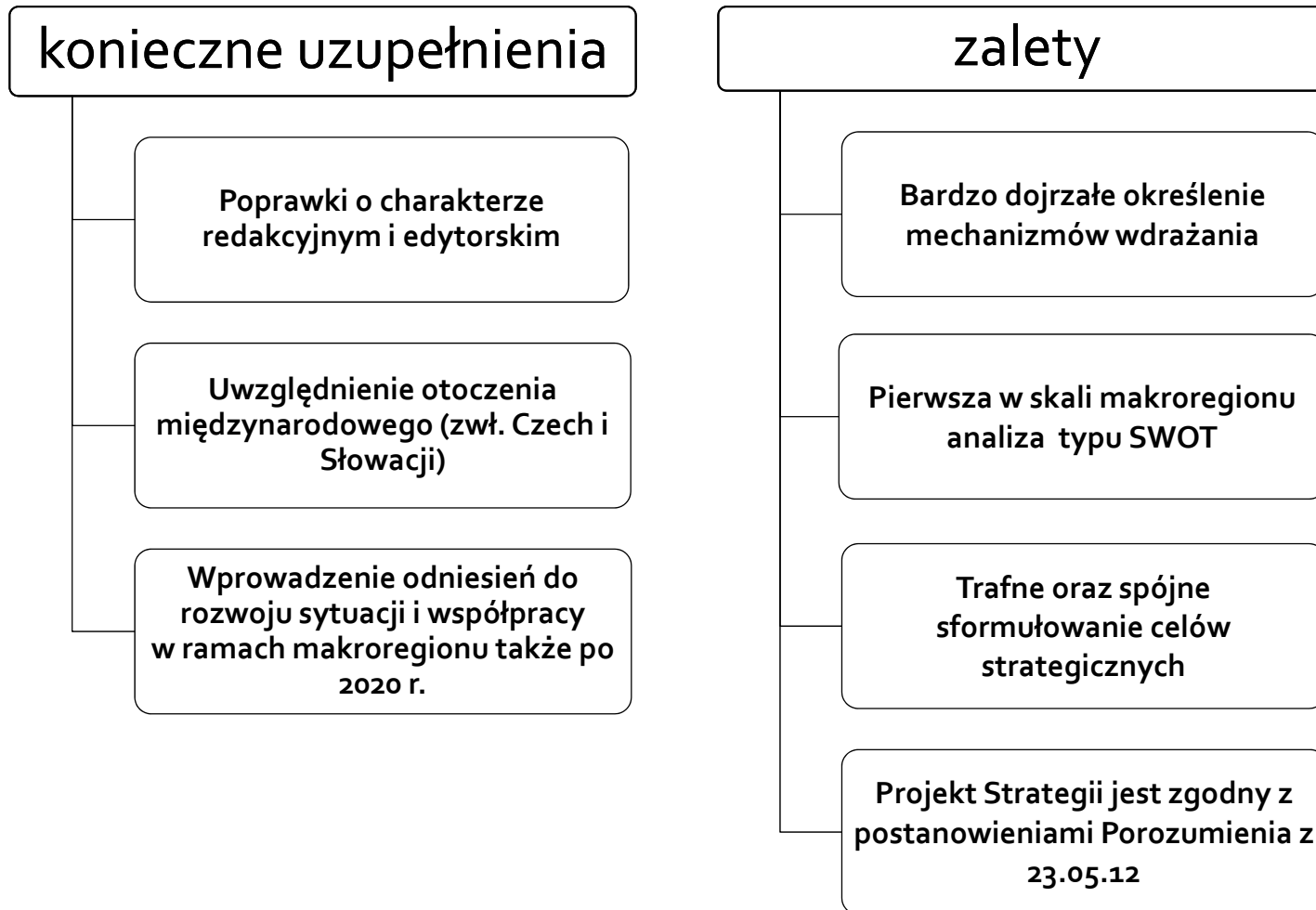
- administracyjno-prawne,
- finansowe,
- komunikacyjne,
- społeczno-kulturowe.

Załączniki

- Porozumienie w sprawie podjęcia prac nad strategią dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego.
- Lista projektów:
 - projekty kluczowe z uzasadnieniem wynikającym z analizy SWOT,
 - propozycje projektów zidentyfikowanych w trakcie warsztatów i badania ankietowego stanowiąca podstawę dla ustalenia kierunków i typów projektów zawartych w strategii
- Dobre praktyki współpracy małopolsko-śląskiej – analiza ankiet.
- Opracowania i dokumenty wykorzystywane w pracach nad strategią.
- Osoby uczestniczące w pracach nad projektem strategii.

Wnioski z oceny ex-ante

prof. dr hab. Jacek Szlachta

Prognoza oddziaływania na środowisko

Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska

- ❑ Cele projektu Strategii są spójne z celami środowiskowymi ustalonymi w dokumentach krajowych i międzynarodowych (m.in. Dyrektywa Powodziowa, Biała Księga Transportu, Strategia Europa 2020, Ramowa Dyrektywa Wodna).
- ❑ Podstawową zasadą jaką należy kierować się wdrażając zapisy Strategii powinno być wyprzedzające unikanie konfliktów ze środowiskiem oraz z jego poszczególnymi komponentami.
- ❑ Koniecznym jest traktowanie środowiska jako problem sektorowy, a nie horyzontalny.
- ❑ Uzupelnienie opisu wybranych kierunków i działań o zapisy odnoszące się do problematyki środowiskowej.
- ❑ Poszerzenie listy zasad, na których będzie się opierać wdrażanie Strategii o zasady:
 - przezorności – dołożenie należytej w ocenie środowiskowych skutków podejmowanych działań,
 - prewencji – rozważenie potencjalnych skutków konkretnych przedsięwzięć i podjęcie działań zapobiegawczych.

Konsultacje społeczne

- W okresie od 22.10 do 30.10.2012 r. w obu województwach zebrano ok. 100 uwag i rekomendacji, pochodzących od 24 (14 MLP; 10 ŚL) podmiotów.
- Ochrona środowiska: uwzględnienie zapisów gwarantujących rekompensatę negatywnych skutków dla środowiska przyrodniczego wynikających ze wdrażania Strategii; poszerzenie zapisów diagnozy o informacje odnoszące się do form ochrony przyrody, stanu zdrowia mieszkańców, jakości powietrza oraz zasobów wodnych;
- Transport: zmiana redakcji niektórych działań oraz projektów związanych z rozwojem infrastruktury drogowej i kolejowej (m.in. BDI, DK 94, CKM); wprowadzenie zapisów dotyczących drogi Górnej Wisły;
- Kultura: wzmocnienie zapisów odnoszących się do współdziałania pomiędzy instytucjami kultury obu regionów;
- Turystyka: wprowadzenie nowych projektów kluczowych lub zmiana redakcji już istniejących zapisów dotyczących tworzenia szlaków turystycznych łączących oba regiony.

Najważniejsze zmiany zaproponowane dla projektu Strategii [1/5]

Część dokumentu	Proponowana zmiana
Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w systemie programowania strategicznego	Silniejsze zaakcentowanie ponadregionalnego charakteru Strategii.
	Wprowadzenie odniesienia do rozwoju współpracy małopolsko-śląskiej także po 2020 r.
Diagnoza	Uzupełnienie diagnozy o zagadnienia dotyczące: <ul style="list-style-type: none">☐ stanu zdrowia mieszkańców,☐ gospodarki odpadami,☐ jakości powietrza,☐ stanu i użytkowania zasobów wody.
	Dodanie charakterystyki sytuacji społeczno-gospodarczej Polski Południowej na tle 12 europejskich jednostek NUTS 1 (m.in.: Hamburg, Aland, Czechy, Słowacja, Centre-Est, Walonia).

Najważniejsze zmiany zaproponowane dla projektu Strategii [2/5]

Część dokumentu	Proponowana zmiana
I cel strategiczny	Przesunięcie projektu kluczowego „Bipolarne Centrum Wzornictwa i Dizajnu” do II celu strategicznego (kierunek działań 2.2.)
II cel strategiczny	<p>Zmiana redakcji niektórych projektów kluczowych.</p> <p>Zgodnie z ustaleniami z <u>Ministerstwem Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej</u> w przypadku niektórych projektów (nie leżących w bezpośredniej kompetencji samorządu województwa) mocniej podkreślono ich postulatywny charakter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Postulat rozbudowy Centralnej Magistrali Kolejowej poprawiająca szybkość połączenia z Krakowem i Katowicami; ☐ Budowa drogi S1 od węzła Kosztowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku Białej w postulowanym wariantcie przebiegu przez powiat oświęcimski. <p>Nowa redakcja projektu kluczowego dedykowanego DK 94 (zgodnie z ustaleniami z <u>Ministerstwem Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej</u>): Podniesienie standardów DK 94 (Kraków – Olkusz – Sławków – Dąbrowa Górnicza – Bytom) – droga główna ruchu przyspieszonego o przekroju dwujezdniowym dwupasmowym na całym przebiegu.</p> <p>Postulat wprowadzenia zapisów dotyczących drogi wojewódzkiej nr 935 w przebiegu Racibórz – Rybnik – Żory – Pszczyna – Oświęcim - Kraków</p>

Najważniejsze zmiany zaproponowane dla projektu Strategii [3/5]

Część dokumentu	Proponowana zmiana
II cel strategiczny	Postulat wprowadzenia działania/projektu kluczowego dotyczącego poprawy połączenia kolejowego Kraków - Bielsko-Biała (linia nr 117)
II cel strategiczny Kierunek działań 2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi	<p>Poszerzenie zakresu działania 2.4.2. o zagadnienia związane ze zjawiskiem suszy:</p> <p>Ochrona dolin rzek mających zlewnie w obu województwach w tym ochrona przeciwpowodziowa /retencja i obwałowania/ oraz działania na rzecz przeciwdziałania zjawisku suszy.</p> <p>Wprowadzenie działania oraz projektu kluczowego dedykowanych ochronie powietrza:</p> <p>Działanie 2.4.4.: Zacieśnianie współpracy na rzecz poprawy jakości powietrza.</p> <p>Projekt kluczowy: Opracowanie i wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji w Polsce Południowej.</p>

Najważniejsze zmiany zaproponowane dla projektu Strategii [4/5]

Część dokumentu	Proponowana zmiana
III cel strategiczny	Dodanie projektu kluczowego: Wykreowanie Szlaku Architektury Drewnianej jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej.
	Dodanie projektu kluczowego: Wykorzystanie potencjału Szlaku Architektury Drewnianej oraz miejscowości uzdrowiskowych na rzecz stworzenia ponadregionalnego pakietowego produktu turystycznego
	Dodanie projektu kluczowego: Szlak zabytków górniczych Polski Południowej
Cały dokument	Wzmocnienie projektu o <u>ziemie górskie południowej Małopolski</u> .

Najważniejsze zmiany zaproponowane dla projektu Strategii [5/5]

Część dokumentu	Proponowana zmiana
Zasady realizacji Strategii	<p>Poszerzenie zapisów dotyczących zasady zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i środowiskowym</p> <p>Wszelkie działania mające na celu rozwój infrastruktury technicznej (transportowej, energetycznej, przeciwpowodziowej), a także rozwój turystyki, będą realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zrównoważonego użytkowania zasobów przyrody oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności. Założenia te będą respektowane dzięki stosowaniu zasad:</p> <ul style="list-style-type: none">☐ wysokiego poziomu ochrony,☐ przezorności (ostrożności),☐ prewencji (zapobiegania),☐ naprawiania szkód u źródła,☐ „zanieczyszczający płaci”.

Dziękuję za uwagę